

Prof. Dr. habil. MIHAELA ZAHARIA
Universität Bukarest – Fremdsprachenfakultät – Lehrstuhl für
Germanistik

OPTIONALKURS/ CURS OPȚIONAL
III A + B; I. Sem.; 2022-2023

Fremde und Exotik in Literatur und Film
im europäischen/ deutschsprachigen Raum//

Categoria <străinului> și categoria <exoticului> în literatură și film
în spațiul cultural european/ de expresie germană

MOTTO: <Wenn man aber den Menschen der Zukunft fragen wird, ob er schon in den Tropen gewesen sei – ah, was Tropen, sagt er, die Tropen bin ich!>
(Robert Müller – *Tropen*)

I: THEMEN:

1) **Einleitung:** Fremde und Exotik. Kann die Exotik sterben?

2) **Der Topos ASIEN/ JAPAN:**

Doris Dörrie: Prosatexte und Filme: Prosa: *Samsara*;

Filme: *Erleuchtung garantiert*;

Hanami. Kirschblüten;

Kirschblüten & Dämonen;

Grüße aus Fukushima

3) **Der Topos AFRIKA:**

Tania Blixen: *Jenseits von Afrika* – Text;

Film(e): *Jenseits von Afrika* (Regie: Sydney Pollack);

Nirgendwo in Afrika (Regie: Caroline Link);

Keiner liebt mich (Regie: Doris Dörrie)

4) **Der Topos (LATEIN)AMERIKA:**

Texte:

Alexander von Humboldt, Ritter von Martius, Goethe und Lateinamerika;

Ritter von Martius: *Frey Apollonio*;

Robert Müller: *Tropen*;

Filme:

Werner Herzog: *Fitzcarraldo*; *Aguirre, der Zorn Gottes*

II. BIBLIOGRAPHIE:

II A: PRIMÄRLITERATUR:

- Blixen, Tania: *Jenseits von Afrika*, Reinbek bei Hamburg: Rowohlt 2006;
- Dörrie, Doris: *Das blaue Kleid*, Zürich: Diogenes 2002;
- Dies.: *Samsara*, Zürich: Diogenes 1998;
- Herzog, Werner: *Fitzcarraldo*. Filmbuch, Schirmer/ Mosel 1982;
- Humboldt, Alexander von: *Ansichten der Natur*, hrsg. von Adolf Meyer-Abich, Stuttgart: Philipp Reclam jun. 1969, Nachwort S. 147-168;
- Martius, Carl Friedrich Philipp von: *Beiträge zur Ethnographie und Sprachenkunde Amerika´s zumal Brasiliens. Mit einem Kärtchen über die Verbreitung der Tupis und die Sprachgruppen*, Leipzig: Friedrich Fleischer 1867;
- Ders.: *Frey Apollonio. Ein Roman aus Brasilien, erlebt und erzählt von Hartoman. Nach der handschriftlichen Urschrift von 1831, mit einem einführenden Vorwort zu Autor und Auffindung des Manuskripts versehen und mit zahlreichen Anmerkungen und Erklärungen zum Text herausgegeben von Erwin Theodor Rosenthal*, Berlin: Dietrich Reimer Verlag 1992;
- Müller, Robert: *Tropen. Der Mythos der Reise. Urkunden eines deutschen Ingenieurs*, Berlin: Zenodot Verlagsgesellschaft mbH 2007

II B: FILME:

II: B1: DOKUMENTARFILME:

- Expedition Humboldt. Ein deutsches Genie in Lateinamerika*. Eine Reisereportage von Thomas Aders und Stefan Schaaf, 3sat edition, ARD 2009;
- Refazendo a viagem de Spix e Martius pela Amazônia* (Nachvollzug der Amazonasreise von Spix und Martius): https://youtu.be/_eqyKfd3z0;

II. B2: SPIELFILME:

- Aguirre, der Zorn Gottes*, Regie: Werner Herzog, 1972, 92´;
- Erleuchtung garantiert*, Regie: Doris Dörrie, 1999, 105´;
- Fitzcarraldo*, Regie: Werner Herzog, 1981, ca. 151´;
- Grüße aus Fukushima*, ein Film von Doris Dörrie, 104´, Deutschland 2016;
- Hanami. Kirschblüten*, Regie: Doris Dörrie, 2008, 122´;
- Keiner liebt mich*, ein Film von Doris Dörrie, München: Cobra Film; Mainz: ZDF 1994, 100´;
- Kirschblüten & Dämonen*, Regie: Doris Dörrie, 2018, Kinopremiere: März 2019, 116´;
- Jenseits von Afrika*, Regie: Sydney Pollack, 1985, 160´;
- Nirgendwo in Afrika*, Regie: Caroline Link, 2001, 141´ (Romanvorlage: Stefanie Zweig)

II C: SEKUNDÄRLITERATUR:

- Badenberg, Nana/ Honold, Alexander/ Parr, Rolf/ Schwarz, Thomas (Hgg.): "Tropische Tropen – Exotismus. Kulturrevolution", Nr. 32/ 33, Dez. 1995;
- Magill, Daniela: *Literarische Reisen in die exotische Fremde. Topoi der Darstellung von Eigen- und Fremdkultur*, Frankfurt a.M./ Bern/ New York/ Paris: Peter Lang 1989;
- Segalen, Victor: *Die Ästhetik des Diversen. Versuch über den Exotismus*, Frankfurt a.M.: Fischer Taschenbuch 1994

DESCRIEREA CURSULUI OPȚIONAL

Fremde und Exotik in Literatur und Film im europäischen/ deutschsprachigen Raum//

Categoria <străinului> și categoria <exoticului> în literatură și film în spațiul cultural european/ de expresie germană

Cursul vizează /re/definirea noțiunii de EXOTIC în spațiul cultural european și de expresie germană și își propune să arate că este vorba de un fenomen /și literar/ profund și complex, cu ramificații ce țin de științele naturii, antropologie culturală și etnologie, istoria mentalităților, istoria religiilor. Vizată este și înțelegerea pe verticală, la nivel de paliere istorice, a categoriei EXOTICULUI. Se pune accentul pe fascinația exercitată de alteritate teoretizată și exemplificată de și prin operele propuse spre analiză, dar și pe influențele culturale reciproce dintre Europa, America, Africa și Asia.

Obiectivul cursului opțional îl reprezintă abilitatea studenților de a emite judecăți de valoare cu privire la categoria EXOTICULUI, dar și dezvoltarea capacității acestora de a recunoaște și respecta diversitatea și multiculturalitatea, precum și abilitatea de a aplica, transfera și rezolva probleme actuale (în special pe cele legate de binomul identitate-alteritate, a cărui importanță rămâne crucială în contextul actual).

Un astfel de studiu imagologic și interdisciplinar contribuie prin latura sa etică la o mai bună înțelegere a influențelor mentale și la acceptarea acestora, ceea ce optimizează raportul dintre identitate și alteritate în contextul actual.